

# Sammanhållen journalföring med nationell patientöversikt (NPÖ)

---

UPPRÄTTAD AV MEDICINSKT ANSVARIGA SJUKSKÖTERSKOR  
OCH MEDICINSKT ANSVARIGA FÖR REHABILITERING

## Innehåll

1. Inledning .....	2
2. Nationell patientöversikt, NPÖ .....	3
3. Krav för att få ta del av uppgifter i NPÖ.....	4
4. Samtycke .....	4
5. Spärrade uppgifter i NPÖ.....	5
6. Logghantering och åtkomstkontroll.....	5
7. Utlämnande av journal .....	5
8. Arkivering .....	6

## 1. Inledning

Denna riktlinje för sammanhållen journalföring med nationell patientöversikt (NPÖ) gäller för verksamheter inom Äldreomsorgen och Socialtjänsten i Stockholms stad.

Nationell patientöversikt (NPÖ) är ett webbaserat verktyg för sammanhållen journalföring som gör det möjligt att utifrån gällande lagstiftning dela och ta del av patientinformation mellan huvudmän och vårdgivare genom direktåtkomst.

Genom NPÖ finns rätt information tillgänglig för behörig legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal vid rätt tillfälle, vilket innebär att risken för felbehandlingar och felmedicinering minskar.

Vårdkvalitet, effektivitet och patientsäkerheten ökar genom att aktuell information snabbt är tillgänglig, underlättar samordning av vårdinsatser och ger en helhetsbild av patienten. Varje gång hälso- och sjukvårdspersonal läser i en journal i NPÖ registreras det och loggas.

Förutsättningarna för att ta del av information genom NPÖ är att följande villkor är uppfyllda:

1. Patienten samtycker.
2. Informationen rör en person som personalen har en aktuell vårdrelation med.
3. Informationen kan antas ha betydelse för att förebygga, utreda och eller behandla sjukdomar eller skador hos patienten.
4. Vårdpersonalen är behörig att ta del av alla eller delar av informationen i NPÖ.
5. Vårdgivaren är ansluten till NPÖ.

### Hälso- och sjukvårdens värdegrund

Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde.

Patientens ska visas omtanke och patientens självbestämmande och integritet ska respekteras.

Hälso- och sjukvårdspersonal ska utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Vården ska så långt möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten.

Hälso- och sjukvårdspersonal är skyldig att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete och ska arbeta förebyggande för att förhindra att patienten drabbas av eller riskerar att drabbas av vårdskada.

## **2. Nationell patientöversikt, NPÖ**

Syftet med nationell patientöversikt (NPÖ) är att få en samlad information om patientens vårdinformation. Patienten behöver därmed inte återge hela sin vårdhistorik vid varje ny vårdkontakt, vilket leder till ökad patientsäkerhet.

I NPÖ är all tillgänglig information om patienten översiktligt sammanställd på likartat sätt oberoende av vilken vårdgivare och journalsystem som lagrar informationen.

Behörig legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal i kommunens särskilda boendeformer kan med NPÖ direkt ta del av journalinformation för patienter som, till exempel *har vårdats* på sjukhus.

Journaluppgifter från NPÖ kan inte skrivas ut. NPÖ är ett "titthål" in i den sammanhållna journalinformationen. Genom NPÖ kan man bland annat se:

- Diagnoser
- Journalinformation/anteckningar
- Öppen- och slutenvårdskontakter
- Prov- och undersökningsresultat
- Läkemedel (uthämtade läkemedel)

För att få fullständig information om patientens läkemedelsbehandling ska den läkemedelslista, som ansvarig läkarverksamhet beslutat om, användas.

I NPÖ finns också en uppmärksamhetssymbol som visar om det finns någon *uppmärksamhetssignal* registrerad för patienten, till exempel allergier mot läkemedel eller födoämnen, behandling med blodförtunnande preparat eller att patienten inte önskar viss behandling.

Patientdatalag (2008:355)

Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:40) om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården

Instruktionsfilmer om NPÖ:

<http://webbtv.compodium.se/inera/webbinarier/npolog/>

Användarmanual:

<https://www.inera.se/globalassets/tjanster/nationell-patientoversikt/dokument/anvandarmanual/npo-anvandarguide2.pdf>

### 3. Krav för att få ta del av uppgifter i NPÖ

För att kunna ta del av journaluppgifter i NPÖ måste följande krav vara uppfyllda:

1. Patienten samtycker till det.
2. Endast behörig vårdpersonal med en aktuell vårdrelation med patienten får ta del av patientens journaluppgifter.
3. Uppgifterna ska ha betydelse för att förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador hos patienten.

*Observera att vårdpersonal som huvudregel inte får ta del av patientens journaluppgifter via NPÖ när patienten befinner sig hos annan vårdgivare, till exempel när en patient som bor i särskilt boende vistas på sjukhus.*

Det kan finnas tolkningsutrymme att göra en annan bedömning om vad som avses med aktuell patientrelation för patienter som regelbundet och relativt ofta besöker eller har kontakt med sin husläkare/annan vårdgivare. Tills vidare gäller huvudregeln ovan.

Förarbeten till patientdatalagen (prop. 2007/126, sid. 252)

### 4. Samtycke

Innan direktåtkomst till journalhandlingar i NPÖ får användas ska patienten informeras om sammanhållen journalföring. Patientens samtycke ska inhämtas. Samtycket medför att information får inhämtas från annan vårdgivare genom NPÖ.

Patientens samtycke och att patienten har fått information om sammanhållen journalföring dokumenteras i hälso- och sjukvårdsjournalen under ”Samtycke”.

Använd färdigformulerad frastext i Vodok. *Patienten har fått information om sammanhållen journalföring och samtycker till att information får inhämtas från nationell patientöversikt (NPÖ).*

### **När samtycke inte kan inhämtas**

För patienter med nedsatt beslutsförmåga behövs inte patientens aktiva samtycke för att få ta del av hens uppgifter via sammanhållen journalföring.

En individuell bedömning görs av legitimerad personal under förutsättning att patientens inställning i frågan är klarlagd så långt det är möjligt och att det inte finns någon anledning att tro att hen skulle ha motsatt sig det.

Använd färdigformulerad frastext i Vodok. *Antagande har gjorts om att patienten inte motsätter sig att information får inhämtas från nationell patientöversikt (NPÖ).*

## **5. Spärrade uppgifter i NPÖ**

Patienten kan spärra journaluppgifter som hen inte vill ska vara tillgängliga för behörig personal hos andra vårdgivare än den vårdgivare som producerar information i NPÖ. Om patienten vill spärra hela eller delar av sin journal ska hen själv kontakta den vårdgivare eller vårdenhet som avses. Uppgifter om att det finns spärrade uppgifter är tillgängliga i NPÖ för andra vårdgivare eller vårdenheter.

## **6. Logghantering och åtkomstkontroll**

Se ”Riktlinjer informationssäkerhet med logghantering och åtkomstkontroll av hälso- och sjukvårdsjournaler i Vodok och nationell patientöversikt (NPÖ)”.

## **7. Utlämnande av journal**

Om en journalhandling eller avskrift eller kopia av handlingen har lämnats ut till någon ska det dokumenteras i patientjournalen vem som fått handlingen, avskriften eller kopian och när handlingen lämnats ut.

Journaler i NPÖ kan inte skrivas ut. Vid utlämnande av journaluppgifter genom direktåtkomst i NPÖ behöver detta inte dokumenteras i patientens journal.

## **8. Arkivering**

När patientjournaler är tillgängliga för flera vårdgivare genom sammanhållen journalföring är det bara den vårdgivare som ansvarar för journalhandlingen som är skyldig att arkivera (bevara) den.